

NEDENSELLİK (İLLİYET) BAĞI

- Maktul M, Pazar günü uçakla Paris'e gidecekti, kıskanan eltisi E, yolluk niyetine içine zehir koyduğu keki M'ye verdi. Bundan habersiz görüncesi G'de yolluk niyetine zehirli sarmalar getirip M'ye verdi. M havaalanına giderken yolda ağzına bir sarma, bir parça da kek attığı sırada çantasını çalmak isteyen H, göğsünden bıçakladı, o sırada M'yi H ile yakın gören kocası K, silahını çıkarıp M'yi omzundan vuruyor, hemen hastaneye kaldırılan M, doktor D'nin yanlış tedavisi sonucu ölüyor. M'nin bineceği uçakta kalkışta yaşadığı sorunlar nedeniyle düşüyor ve uçaktan sağ çıkan olmuyor.

1. Nedensellik bağının kesilmesi
2. Öne geçen sebep /Sollayan nedensellik
3. Atipik nedensel gelişme
4. Alternatif (Çifte) nedensellik
5. Kümülatif (Toplam) nedensellik
6. Varsayılan nedensellik

- Tipteki netice ile hareket arasındaki neden sonuç ilişkisine nedensellik bağı adı verilir.
- Nedensellik bağı neticenin «failin fiilinin eseri» olduğunu gösterir.

- Öğretilerde nedensellik bağlantısının açıklanmasına yönelik çeşitli teoriler geliştirilmiştir;

- **ŞART (EŞİTLİK) TEORİSİ**
- **UYGUN SEBEP TEORİSİ**
- **OBJEKTİF İSNADİYET (YÜKLENEBİLİRLİK) TEORİSİ**

> ŞART TEORİSİ

CONDITIO SINE QUA NON > NETİCENİN MEYDANA GELMESİ İÇİN ONSUZ OLMAYAN HER ŞART NEDENSELDİR !

- Nedensellik bağını doğa biliminde arar, **YAPILMASAYDI NETİCE GERÇEKLEŞMEYECEKTİ** denen her hareket, eşit derecede önemli ve **nedenseldir.**

> Kapsamı çok genişletir.

- **Peki**, örnek olayımızdaki gibi birbirinden habersiz M'yi zehirlemeye çalışan E ve G'nin hareketlerini ele alırsak (alternatif nedensellik) ;
 - E'nin hareketi olmasaydı da M zehirlenecekti,
 - G'nin hareketi olmasaydı da M zehirlenecekti.
- Bu durumda ne E'nin ne de G'nin hareketi şart teorisine göre nedenseldir! (Belirlenemiyorsa «şüpheden sanık yararlanır» ilkesi gereği teşebbüs sorumluluğu doğar)

Çözüm> Alternatif olan birçok şarttan birinin yokluğu varsayıldığında da netice gerçekleşecekti diyorsak, bu her bir alternatif koşul netice bakımından NEDENSELDİR!

* Nedensellik bağını açıklamada şart teorisi gerekli ama yeterli olmayan bir teori kabul edilmektedir.

> UYGUN SEBEP TEORİSİ

- Bir dönem Yargıtay kararlarına yansımış olan, doğal sebebin hukuksal bir değerlendirmeye tabi tutularak, hayatın olağan akışına ve yaşam tecrübelerine göre, belli hareketin belli neticeyi meydana getirmeye uygun ve elverişli olup olmadığının değerlendirilmesi şeklindeki nedensellik bağının tespiti. Örn; Tokat sonucu kalp krizinin ölüm neticesini meydana getirmesi, gibi (Atipik nedensel gelişme, nedensellik bağını keser)

> **OBJEKTİF İSNADİYET (YÜKLENEBİLİRLİK) TEORİSİ**

- Failin neticeden sorumlu tutulabilmesi için ayrıca neticenin faile objektif olarak isnad edilebilir (yüklenabilir) olmasını arar. Doğa bilimine ilişkin nedensellik hükmünü normatif (hukuki) bir isnadiyet hükmü ile tamamlar.
- Fail hareketi ile hukuken önemli bir tehlike veya risk yaratmışsa ve **netice failin hakimiyet alanında ise**, fail riske egemen ise, gerçekleşen netice faile yüklenebilir !!!
Örneğin >>>

Örnek: A, B'yi öldürmek ister fakat bunu kendisi yapamaz ve saldırgan köpeklerin bulunduğu tehlikeli bir bölgede spor yapması konusunda B'yi ikna eder ve sabah sporu için A'nın önerdiği bölgeye giden B yaban hayvanları tarafından öldürülür. Bu olay itibariyle, yaban hayvanlarının B'ye saldırımları ve B'yi öldürmeleri A'nın egemenlik alanında olmadığından (netice A'ya yüklenebilir olmadığından) A, bu neticeden dolayı sorumlu tutulamaz.

- Atipik nedensel gelişme (Hemofili, Bilmesi mümkün mü?)
- Mağdurun kusuru (hastaneye gitmemesi, kan nakline izin vermemesi, ilacı kendisinin içmesi)
- Rücu (dönüş) yasağı (polis silahını ortada bırakması sonucu karısının kendisini vurması, mutlak değildir > Çocuk?)
- İzin verilen Risk veya Riskin azaltılması (her şeyi kuralına uygun yaptıysan gerçekleşen neticeden sorumlu tutulamazsın, ölümden kurtarıp yaralanmasına sebep olmak)

SORU 5. Kemal, eşi Meral'i sık sık dövmekte ve evden kovmaktadır. Yine şiddetli bir dayak sonrasında Meral kardeşi Murat'ı arar ve olayı anlatır. Öfkeli bir şekilde Meral'in evine giden Murat, eniştesi Kemal kapıyı açar açmaz ateş eder ve göğüs bölgesinden yaralar. Gürültüye gelen komşuları tarafından hastaneye götürülen Kemal, birkaç ameliyattan sonra iyileşip hastaneden çıkar fakat 3 gün sonra fenalaşarak ölür. Otopsi sonucu Kemal'in ölümüne, verilen yanlış kanın yol açtığı anlaşılır. Nedensellik açısından nasıl bir değerlendirme yapılmalıdır?

- Şart teorisi > nedensel ama kesilmiş öldürmeye teşebbüs sorumluluğu var.

Suçun Nitelikli Halleri

Suçun kanuni tanımında yer alan ve failin daha ağır veya daha hafif cezalandırılmasına neden olan bu haller, suçun maddi unsurları arasında kabul edilebilirler.

Suçun basit (temel) halinin tüm unsurları gerçekleştikten sonra, nitelikli haline ilişkin unsurlara bakılır.

Bu haller faile, mağdura, fiilin işleniş tarzına, fiilin işlendiği yer ve zamana, İşleniş saikine, suçun konusuna ilişkin ya da faille mağdur arasındaki ilişkiden kaynaklı olabilirler.

Bu haller faile, mağdura, fiilin işleniş tarzına, fiilin işlendiği yer ve zamana, İşleniş saikine, suçun konusuna ilişkin ya da faille mağdur arasındaki ilişkiden kaynaklı olabilirler.